

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 14.11.2006
KOM(2006) 693 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**vastaustaakan vähentämisestä, yksinkertaistamisesta ja priorisoinnista yhteisön
tilastojen alalla**

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

vastaustaakan vähentämisestä, yksinkertaistamisesta ja priorisoinnista yhteisön tilastojen alalla

1. JOHDANTO

Yksinkertaistaminen määritettiin yhdeksi EU:n ensisijaiseksi tavoitteeksi maaliskuussa 2005 annetussa tiedonannossa ”Parempaa sääntelyä kasvun ja työllisyyden edistämiseksi Euroopan unionissa” (KOM(2005) 97). Kyseessä on vastaus Euroopan parlamentin ja neuvoston pyyntöön, jonka mukaan EU:n lainsäädäntöä olisi yksinkertaistettava ja parannettava. Se niveltyy kaikilta osin Lissabonin strategian tarkistukseen, jossa strategian painopisteet kohdistettiin kasvuun ja työllisyyteen. Sääntelyn parantamista koskevan EU:n toimintalinjan tavoitteena on suunnitella säännökset paremmin, jotta voidaan lisätä kansalaisille koituvia hyötyjä, minimoida kustannukset suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden mukaisesti ja keventää yrityksille, varsinkin pienille ja keskisuurille yrityksille, aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Kansallisten ja yhteisön virallisten tilastojen tuottamisenkin alalla on jo jonkin aikaa kuulunut kannanottoja, joissa niin paikalliset, kansalliset kuin EU:nkin poliittiset tahot pyytävät yksinkertaistamaan vaatimuksia. Myös elinkeinoelämän järjestöt ovat toistuvasti korostaneet, että tilastointitaakkaa olisi kevennettävä.

Komissio (Eurostat) on täysin tietoinen tästä keskustelusta, ja se on tarkastellut yhteisön tilastoista koituvan kustannus- ja vastaustaakan näkökulmasta, miten se voisi parhaiten auttaa ongelman ratkaisemisessa. Komissio antoi 25. toukokuuta 2005 Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedonannon kansallisten ja yhteisön tilastoviranomaisten riippumattomuudesta, koskemattomuudesta ja vastuuvuorollisuudesta¹. Ecofin-neuvosto suhtautui tiedonantoon myönteisesti 7. kesäkuuta 2005 pitämässään kokouksessa. Tiedonanto sisältää komission suosituksen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että Euroopan tilastoja koskeviin käytäntesääntöihin sisältyviä 15:tä periaatetta noudatetaan. Tilasto-ohjelmakomitea hyväksyi käytäntesäännöt yksimielisesti 24. helmikuuta 2005. Monissa käytäntesääntöjen periaatteissa käsitellään vastaustaakkaa.

Komissio toi uudelleen esiin tilastoalan yksinkertaistamistarpeen 25. lokakuuta 2005 Euroopan parlamentille ja neuvostolle antamassaan tiedonannossa ”Yhteisön Lissabon-ohjelman toteuttaminen: strategia sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseksi”². Yritystoiminnan rakennetilastot ja Intrastat-tilastot on selvästi sisällytetty vuosien 2005–2008 jatkuvaan yksinkertaistamisohjelmaan, joka on tämän tiedonannon liitteenä.

Myös neuvoston 8. marraskuuta 2005 antamissa päätelmissä todetaan, että tilastojen ja tietojen keräämisen vähentäminen ansaitsee erityistä huomiota pk-yritysten erityistarpeiden ja rajallisten resurssien vuoksi.

¹ KOM(2005) 217.

² KOM(2005) 535.

Yhteisön tason toiminnassa vastaustaakaan keventämistä sekä yksinkertaistamista koskeva tavoite yhdistyy toimiin, joiden avulla halutaan jatkossakin tuottaa laadukkaita tilastoja. Erityishuomiota kiinnitetään, sääntelyn parantamista koskevan aloitteen puitteissa, sellaisten tietojen tarpeeseen, joiden avulla poliittisten toimenpiteiden vaikutukset on mahdollista esittää määrällisesti. Toiminnassa keskitytään neljään lohkoon: seulotaan valmisteltavaa sekä jo annettua yhteisön tilastolainsäädäntöä tapauskohtaisesti, hyödynnetään tietotekniikan mahdollisuuksia, tartutaan mahdollisuuksiin, joita syntyy, kun EU:ta koskevien aggregaattien merkitys kasvaa kansallisiin indikaattoreihin verrattuna, ja hyödynnetään hallinnollisten lähteiden tarjoamat mahdollisuudet tilastotietojen keruun korvaamiseksi. Nämä toimenpiteet vaativat kuitenkin kehittämistä. Siksi tässä tiedonannossa määritetään strateginen lähestymistapa, jonka mukaan jatkossa voidaan edelleen vähentää yrityksille aiheutuvaa tilastotaakkaa. Lähtökohtana on kaksi päätoimintalinjaa: **yksinkertaistaminen** ja **priorisointi**. Niitä molempia tuetaan **parantamalla suunnitteluprosessia**, mikä edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa.

Tämä tiedonanto esitetään samaan aikaan kuin yleinen tiedonanto ”A strategic review of Better Regulation in the EU” (strateginen katsaus, jonka aiheena on sääntelyn parantaminen EU:ssa), ja se on konkreettinen esimerkki siitä, miten komissio aikoo toteuttaa sitoumuksensa käytännössä.

2. YKSINKERTAISTAMINEN

Yritysten vastaustaakkaa voitaisiin vähentää yhdistämällä toimia kahdella osa-alueella: yksinkertaistetaan tilastovaatimuksia valituilla painopistealueilla ja edistetään sellaisten tilastointivälineiden ja -menetelmien käyttöä, joiden avulla on helpompi täyttää tilastointivelvollisuudet.

2.1. Tärkeimmät yksinkertaistamiskohteet

Monilla yksinkertaistettaviksi ehdotetuilla aloilla on jo käynnissä toimia, ja niitä kehitetään lyhyellä aikavälillä.

2.1.1. *Intrastat*

Koko Intrastat-järjestelmän olemassaolon ajan (eli vuodesta 1993 lähtien) on voimakkaasti pyritty vähentämään yrityksille koituvaa taakkaa, jonka jäsenvaltioiden välisen tavarakaupan tilastojen (Intrastat) edellyttämä tiedonkeruujärjestelmä aiheuttaa. Suuri määrä yrityksiä on vapautettu tilastointivelvollisuudesta asettamalla kynnyksiä, nimikkeistön nimikkeiden määrää on pienennetty, osa tiedoista on tehty vapaaehtoisiksi ja raportointia on yksinkertaistettu monimutkaisten tuotteiden osalta.

Samansuuntaisia yksinkertaistamistoimia toteutetaan jatkossakin, ja niiden ansiosta Intrastat-järjestelmän aiheuttama taakka vähenee lyhyellä aikavälillä. Ei ole kuitenkaan odotettavissa, että vastaustaakka vähenisi huomattavasti keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Sen vuoksi komissio ehdottaa, että järjestelmässä siirrytään yksisuuntaiseen raportointiin (single flow reporting) keskipitkällä aikavälillä. Nykyisin EU:n jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevat tilastot tuotetaan käyttämällä järjestelmää, jossa kukin maa ilmoittaa sekä tuonti- että vientivirrat. Jokainen tavaravirta raportoidaan siis kahdesti. Yksisuuntaisessa järjestelmässä tavaravirtaa koskevat tilastotiedot kerätään vain yhdessä maassa.

Intrastat-järjestelmän ilmoitusten määrä voisi tämän muutoksen ansiosta pienentyä yli 50 prosenttia (jos raportointi koskisi lähetyspuolta), mutta yksisuuntaisen järjestelmän käyttöönotto ei ole lainkaan yksinkertaista, sillä jäsenvaltioiden välillä on yhä suuria eroja tavaravirtojen kuvaamisessa. Erot johtuvat erilaisista tiedonkeruu- ja käsittelymenetelmistä. Siksi on tärkeää, että yksisuuntaiseen raportointiin siirrytään porrastetusti tietyn ajanjakson kuluessa ja että samanaikaisesti toteutetaan toimenpiteet hyväksyttävän tietojen laadun takaamiseksi. Komissio suorittaa kattavan vaikutustenarvioinnin yksisuuntaisen raportoinnin käyttöönotosta, ja tietojen laadun ylläpitämisen edellyttämät toimenpiteet kartoitetaan. Lisäksi jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan vastaavia kansallisia selvityksiä. Näiden kahdentyyppisten selvitysten perusteella voidaan antaa selviä suosituksia siitä, miten yksisuuntainen järjestelmä pannaan täytäntöön tiiviissä yhteistyössä Eurostatin ja jäsenvaltioiden välillä.

Ennen kuin yksisuuntainen raportointijärjestelmä voidaan ottaa käyttöön, on ratkaistava tietyt kysymykset. On muun muassa yksilöitävä perustiedot, yhdenmukaistettava tietojen keruussa ja käsittelyssä käytettyjä järjestelmiä ja vaihdettava tietoja jäsenvaltioiden välillä. On myös tarkasteltava, miten hallinnollisia tietoja voidaan hyödyntää paremmin, miten luokitteluvirheitä voidaan vähentää ja miten salassapitokysymyksiä on käsiteltävä.

Näiden ja muiden näkökohtien käsittelyä varten laaditaan yksityiskohtainen toimintasuunnitelma, josta käydään keskustelua jäsenvaltioiden kanssa.

- **Komission tarkoituksena on ehdottaa kaksitahoista lähestymistapaa, jonka mukaan yksinkertaistamishanketta jatketaan perinteisten toimintalinjojen mukaisesti lyhyellä aikavälillä, minkä lisäksi vuonna 2010 otetaan käyttöön yksisuuntainen järjestelmä Intrastat-järjestelmää varten.**

2.1.2. Yritystoiminnan rakennetilastot

Komissio ehdotti helmikuussa 2006, että yritystoiminnan rakennetilastoja koskeva asetus laaditaan uudelleen³. Ehdotuksessa pyritään mukauttamaan nämä tärkeät tilastot uusiin poliittisiin tarpeisiin parantamalla tuottavuutta koskevia muuttujia ja takaamalla, että soveltamisala kattaa tasa-arvoisesti sekä palvelut että teollisuustuotannon. Kaikki nämä tekijät ovat varsin keskeisiä Lissabonin strategian sekä sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta. Toisaalta yritystoiminnan rakennetilastojen uudelleenlaadinnassa on myös tavoitteena pitää yrityksille koitua taakka mahdollisimman kevyenä poistamalla useita pakollisia muuttujia, siirtymällä joidenkin muuttujien osalta vuotuisesta tietojenkeruusta määrävuosittaiseen keruuseen ja poistamalla valinnaiset muuttujat. Rekistereissä olevien tietojen käyttämistä suositellaan tietyillä uusilla aloilla.

Yritystoiminnan rakennetilastoja koskevan asetuksen uudelleen laatiminen on yksi esimerkki siitä, millaisia yksinkertaistamisvälineitä voitaisiin käyttää.

- Yritystoiminnan rakennetilastoja koskevan asetuksen uudelleenlaadinnan myötä jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus **ilmoittaa ainoastaan oma osuutensa EU:n kokonaissummista** ilman että niiden täytyisi toimittaa kyseisen luvun lisäksi kaikki yksityiskohdat. Tätä ei voida pitää täysin eurooppalaisena lähestymistapana, mutta se on kuitenkin askel siihen suuntaan ja vähentää tiedonantotaakkaa huomattavasti.

³ KOM(2006) 66 lopullinen.

- Myös **hallinnollisten tietojen käyttö** vähentää yritysten tiedonantotaakkaa. Yritystoiminnan rakennetilastoja koskevassa uudelleenlaadintahankkeessa tämä toimintamalli ulotetaan uusille aloille. Yritysdemografiaa (uudelleenlaadintahankkeeseen kuuluva uusi ala) koskevien tietojen kerääminen perustuu yksinomaan rekistereihin, joten se ei rasita yrityksiä lainkaan.

2.1.3. *Teollisuustuotteiden tuotantoa koskevat tilastot (Prodcom)*

On toteutettu useita toimia, joiden avulla on tarkoitus minimoida teollista tuotantoa koskevasta yhteisön tietojen keruusta annetun asetuksen⁴ teollisuudelle aiheuttama tiedonantotaakka.

- Vuonna 2005 yksinkertaistettiin tuoteluetteloa (Prodcom-luetteloa). Siitä poistettiin sellaisia nimikkeitä, joihin oli saatu niukasti tietoja ja joihin oli yritysten mukaan vaikea antaa tietoja. Luovuttiin vaatimuksesta, jonka mukaan tekstiilituotannosta on annettava tietoja neljännesvuosittain.
- Vuonna 2006 luovuttiin vaatimuksesta, jonka mukaan terästuotannosta on annettava tietoja kuukausittain.
- Parhaillaan on käynnissä kuulemismenettely, jossa jäsenvaltioita pyydetään ottamaan kantaa teollisten palvelujen ja välituotteiden poistamiseen vuoden 2007 luettelosta.

Toteutettujen toimenpiteiden avulla on mahdollista pienentää tiedonantotaakkaa huomattavasti: esimerkiksi Prodcom-luettelon nimikkeiden määrä pieneni 5 800:sta 4 500:aan vuonna 2005 toteutettujen yksinkertaistamistoimien ansiosta, ja vaatimus raportoida tekstiilituotantoa koskevat tiedot neljännesvuosittain aiheutti suhteettoman suuren vastaustaakan.

2.1.4. *Yritystoimintatilastojen uudistaminen*

Yritystoimintatilastojen eri aloja ei pitäisi käsitellä toisistaan erillään. Tarvitaan monien muiden alojen tilastoja, jotta taloudesta saadaan kattava kuva yritystutkimusten avulla. Lisäksi tilastoalat ovat keskenään sidoksissa. Esimerkiksi yritystoiminnan rakennetilastot kuuluvat kansantalouden tilinpidon tärkeimpiin lähteisiin. Yritystoimintatilastoja koskevien vaatimusten poistamisella ei siis välttämättä olisi vaikutuksia, sillä maat keräisivät kyseiset tiedot joka tapauksessa kansantalouden kirjanpidon tarpeita varten.

Komissio on vakuuttunut siitä, että työtä on jatkettava, ja siksi se on laatimassa ohjelmaa yritystoimintatilastojen uudistamista varten. Uudistushanke käsittää useita toimenpiteitä, joilla tuetaan jäsenvaltioita niiden kehittäessä menetelmiä, joiden avulla pystytään huomattavasti vähentämään yritysten tiedonantotaakkaa. Tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi hallinnollisten tietojen entistä suurempi käyttö tilastointiin, tilastotietojen automaattinen sähköinen siirtäminen suoraan yrityksen kirjanpidosta, estimointitekniikoiden kehittäminen ja yhdenmukaistaminen ja mikrotason tietojen parempi integrointi, minkä ansiosta jäsenvaltiot voisivat käyttää saatavilla olevia tietoja entistä tehokkaammin ja yrityksille koitua taakka vähenisi. Myöhemmin tänä syksynä komissio esittää yritystoiminta- ja kauppatilastojen uudenaikaistamista koskevan ehdotuksen, johon sisältyy tiedonantotaakan vähentämiseen

⁴ Neuvoston asetus (ETY) N:o 3924/91, 19.12.1991.

tähtäviä toimia. Ehdotus esitetään vuosiksi 2008–2013 laadittuna monivuotisena ohjelmana, joka on määrä toteuttaa tiiviissä yhteistyössä Eurostatin ja jäsenvaltioiden välillä.

- **Komissio laatii parhaillaan yritystoimintatilastojen uudistamista koskevaa ohjelmaa. Ohjelman keskeisenä tavoitteena on vähentää yrityksille koituvaa taakkaa järkevämpien tiedonkeruutapojen avulla.**

2.1.5. Maataloustilastot

Tilasto-ohjelmakomitea hyväksyi 24. helmikuuta 2005 Euroopan maataloustilastojen tulevaisuutta koskevat Eurostatin ehdotukset, joiden avulla pyritään yksinkertaistamaan ja tehostamaan toimintaa huomattavasti. Ehdotusten täytäntöönpano on käynnissä:

- Useista varallisuustaseista on luovuttu ja tietyistä muista kansallisista taseista on tehty valinnaisia.
- Kuukausittaisen absoluuttisten hintojen keräämisestä on luovuttu. Vuotuisia absoluuttisia hintoja koskevaa tuoteluetteloa on pienennetty puolella. Vuodesta 2006 alkaen on siirrytty kuukausittaisista hintaindekseistä neljännesvuosittaisiin indekseihin.
- Ehdotetun suunnitelman mukaan seuraavan vuosikymmenen aikana tehdään kolmen maatilojen rakennetta koskevan välitutkimuksen sijaan vain kaksi tutkimusta.
- Kotieläimiä ja eläintuotantoa koskevasta tilastotietojen keruusta annettua lainsäädäntöä on määrä tarkastella uudelleen.
- Viljakasveja ja muita viljelykasveja koskevasta tilastoista annettua lainsäädäntöä tarkastellaan uudelleen.
- Metsätaloustilastojen sisällyttäminen ympäristötileihin on saatu valmiiksi.
- Viini- ja hedelmätarhoja koskevien tilastotietojen keruuta käsittelevää ohjelmaa tarkistetaan, jotta se vastaisi molempien markkinajärjestelyjen uudistusta.
- Ennen vuoden 2007 päättymistä otetaan käyttöön uusi yhteinen järjestelmä maataloustilastojen keruuta ja validointia varten. Sen ansiosta tietojen laatu paranee huomattavasti, ja on mahdollista vähentää kustannuksia ja vastaustaakkaa.

Nämä meneillään olevat maatalouden tilastojärjestelmästä koituvan taakan yksinkertaistamiseen ja vähentämiseen tähtäävät merkittävät toimet on tarkoitettu täyttämään tarpeet, joita syntyy kytkettäessä uusia keskeisiä poliittisia näkökohtia yhteiseen maatalouspolitiikkaan (maaseudun kehittäminen, ympäristö ja elintarvikkeiden turvallisuus).

- **Komissio jatkaa aktiivisesti unionin maatalouden tilastojärjestelmän yksinkertaistamista ja parantaa tilastojen laatua.**

2.2. Yksinkertaistamisvälineet

2.2.1. EU:ta koskevat aggregaatit

EU:ta koskevien aggregaattien merkitys päätöksenteossa on kasvamassa verrattuna kansallisiin indikaattoreihin, mikä myös tarjoaa mahdollisuuksia yksinkertaistamiseen.

Lyhyen aikavälin tilastoissa – jotka ovat rahapolitiikan kannalta varsin tärkeitä – oli ainakin useimmissa tapauksissa mahdollista vähentää niiden jäsenvaltioiden velvollisuuksia (tietojen yksityiskohtaisuus, oikea-aikaisuus ja tuotantotiheys), joiden osuus asianomaisesta EU:ta koskevasta aggregaatista oli alle 1 prosentin. Eurostat on myös ehdottanut, että otettaisiin käyttöön EU:n otantasuunnitelma, jonka avulla voitaisiin kaiken kaikkiaan pienentää huomattavasti (jopa 80 prosenttia) otoskokoja ja siten keventää vastaustaakkaa. Yritystoiminnan rakennetilastoja koskevan asetuksen uudelleen laatiminen tarjoaa myös jäsenvaltioille mahdollisuuden ilmoittaa ainoastaan oma osuutensa EU:n kokonaissummista yksityiskohtaisimman jaottelun tasolla. Eurostat haluaisi myös laajentaa jatkuvien tutkimusten käyttöä. Tämä tekniikka johtaisi pienempiin otoskokoihin EU:ta koskevien aggregaattien kokoamisessa, kun taas kansalliset indikaattorit voitaisiin laatia pienempää tuotantotiheyttä noudattaen. Komissio aikoo jatkossakin kartoittaa, millä osa-alueilla painopiste siirtyy kansallisista tiedoista EU:ta koskeviin aggregaatteihin, minkä lisäksi se kehittää välineitä ja menetelmiä otosten koordinoitua varten ja kehittää tarpeen mukaan erityisiä yhteisön tutkimuksia.

- **Yhteisön tilasto-ohjelmasta vuosiksi 2008–2012 annettavassa komission ehdotuksessa edistetään eurooppalaisten otosten käyttöä erityisissä tapauksissa.**

2.2.2. *Hallinnollisten tietojen käyttö*

Kansallisten tilastolaitosten toimia ja vastaustaakkaa voidaan luonnollisesti vähentää, jos asiaankuuluvia tietoja ei enää tarvitse hankkia erillisen tilastotietojen keruun avulla vaan ne voidaan ottaa muihin tarkoituksiin tallennetuista hallinnollisista tiedoista. Eurostat on tietoinen siitä, että on monista syistä hankalampaa yhdenmukaistaa hallinnollisia tietoja ja taata niistä johdettujen tilastojen vertailukelpoisuus. Hallinnollisia aineistoja käytettäessä on yksinkertaisesti aina punnittava toisaalta tietojen vertailukelpoisuutta ja toisaalta kansallisille tilastolaitoksille aiheutuvia kustannuksia sekä vastaustaakkaa ja tehtävä kompromisseja. Jäsenvaltioiden on aina sallittu käyttää tilastotietojen keruuta tai hallinnollisia tietoja tai molempien yhdistelmää. Eurostat käyttää itsekin (tiheään toimitettavia) hallinnollisia tietoja (harvaan toimitettavien) tiedonkeruiden tulosten ekstrapolointiin. Kun ekstrapolointiin käytettyjen hallinnollisten tietojen tueksi suoritetaan säännöllisesti vertailevia tilastotietojen keruita tai harvaan toistuvia tietojen keruita, pystytään varmasti vähentämään vastaustaakkaa ja kustannuksia. Siksi Eurostat ei pelkästään salli tällaista strategiaa vaan myös jatkaa entistä aktiivisemmin sen soveltamista.

- **Yhteisön tilasto-ohjelmasta vuosiksi 2008–2012 annettavassa komission ehdotuksessa edistetään hallinnollisten tietojen käyttöä tilastoinnissa erityisissä tapauksissa.**

2.2.3. *Kirjanpilotietojen käyttäminen*

Vakiomuotoisten kirjanpilotietojen suora käyttö sähköisten välineiden avulla on myös lupaava etenemismalli. Tiedot saadaan suoraan yrityksen kirjanpidosta ilman erillisiä kyselylomakkeita. Kirjanpilotietoja voidaan täydentää pienimuotoisella tilastotietojen keruulla, kuten hallinnollisia tietojakin. Komissio tukee jäsenvaltioita mukauttamalla säädöksissä esitetyt määritelmät kirjanpilotandardien määritelmiin, kehittämällä tarvittavia sähköisiä välineitä ja suunnittelemalla kohdennettuihin täydentäviin tiedonkeruuihin tarkoitettuja menetelmiä sekä vastaavia estimointitekniikoita.

2.2.4. Yritystoimintatilastoihin tietovarastomalli

Saatavilla olevien tietojen käyttö ja uudelleenkäyttö olisi huomattavasti helpompaa, jos kaikki mikrotason tiedot integroitaisiin täysimääräisesti. Tietoja kerättäisiin vain kerran ja käytettäisiin eri tutkimuksiin. Tämän ansiosta vastaustaakka vähenisi ja tiedoista olisi suurempi hyöty. Joissakin jäsenvaltioissa tietoja on jo integroitu huomattavassa määrin, mutta tarvitaan vielä paljon työtä ennen kuin tällaiset järjestelmät on kokonaan otettu käyttöön. Komissiolla on pääsy vain rajalliseen määrään mikrotason tietoja, mikä estää tietojen uudelleenkäyttöä EU:n tasolla. Useissa jäsenvaltioissa toimivat konsernit vaativat myös integroitujen konsernitason tietojen käyttöä komission tasolla.

Yritysrekisterit ovat keskeisiä tällaisissa järjestelmissä, ja siksi on tärkeää panna uusi yritysrekistereitä koskeva asetus kaikilta osin täytäntöön. Lisäksi komissio tukee jäsenvaltioita kehittämällä välineitä ja menetelmiä tietojen täysimääräistä integrointia varten.

- **Yhteisön tilasto-ohjelmasta vuosiksi 2008–2012 annettavassa komission ehdotuksessa edistetään mikrotason tietojen saatavuutta ja käyttöä.**
- **Eurostat tukee hanketta, jossa kehitetään uusi prosessi olemassa olevien mikrotason tietojen yhdistämistä varten tietojen käytön tehostamiseksi.**

2.2.5. Vaatimusten eriyttäminen

Jos vaatimuksia eriytettäisiin sen mukaan, mikä on maiden paino tilastollisissa aggregaateissa, voitaisiin huomattavasti vähentää yrityksille aiheutuvaa taakkaa ja joillekin kansallisille viranomaisille aiheutuvia kustannuksia ja samalla parantaa EU-aggregaattien oikea-aikaisuutta. Eriyttämistä olisi käytettävä aiempaa enemmän.

2.2.6. Tietotekniikan käyttö ja menetelmien uudistaminen

Yritysten kirjanpilotietojen käyttöä tilastointiin tarkastellaan parhaillaan (ks. kohta 2.2.3), ja siihen liittyen Eurostat on jäsenvaltioiden kanssa suorittamassa toteutettavuustutkimusta, jonka aiheena on elektronisen XBRL-formaatin (eXtensible Business Reporting Language) soveltaminen. Kun yritykset alkavat käyttää XBRL:ää kirjanpilotietojensa toimittamiseen, tilastolaitosten pitäisi pystyä poimimaan tilastotiedot automaattisesti XBRL-muotoisista kirjanpilotiedoista. Tämän tavoitteen pohjalta on perustettu työryhmä, johon kuuluu edustajia useista tilastolaitoksista ja keskuspankeista, ja käynnistetty tekninen kehittämistyö.

Eurostat tekee myös Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission kanssa aktiivista yhteistyötä hankkeessa, jonka tavoitteena on parantaa yrityksiltä saatujen raakatietojen automaattista keräämistä.

Lisäksi Eurostat tukee muiden kansainvälisten organisaatioiden kanssa hanketta, jossa kehitetään SDMX-formaattia (Statistical Data and Metadata eXchange format) ja edistetään sen käyttöä. SDMX:llä on ISO-standardin asema. Kyseinen XML:ään perustuva standardi mahdollistaa tilastotiedon ja metatiedon sähköisen siirtämisen organisaatioiden ja käyttäjien välillä. SDMX-standardien avulla yritysten on helpompi saada hyötyä tilastoviranomaisille toimittamistaan tiedoista.

Lisäksi tuetaan menetelmätutkimusta vastaustaakan vähentämiseksi. Sitä tuetaan tutkimuksen seitsemännestä puiteohjelmasta.

- Jäsenvaltioille esitetään vuoden 2007 alkupuoliskolla ehdotus, joka koskee SDMX:n (Statistical Data and Metadata eXchange -formaatin) käyttöönottoa tietyillä tilastoaloilla.
- Vuoden 2007 alussa käynnistetään tutkimuksen seitsemännessä puiteohjelmassa virallisia tilastoja koskevaa tutkimustoimintaa käsittelevä ensimmäinen ehdotuspyyntö, jonka yhtenä mahdollisena aiheena on vastaustaakan mittaaminen ja vähentäminen.

3. PRIORISOINTI

Tilastoalan priorisoinnin parantaminen on myös tärkeä osa-alue yksinkertaistamishankkeessa. Tilastojen relevanssin ja hyödyllisyyden arvioiminen EU:n politiikanalojen kannalta on keskeinen vaihe, kun valitaan ensisijaisia yksinkertaistamiskohteita.

3.1. Periaatteiden soveltaminen käytännössä

Toukokuun 25. päivänä 2005 annetussa tiedonannossa määriteltiin käytäntöäntöjen asiaankuuluvien periaatteiden mukaisesti kolme periaateluokkaa, jotka ohjaavat tilastoalan priorisointia:

- Ensimmäinen periaateluokka koskee **käyttäjien tarpeita ja Euroopan tilastojen hyödyllisyyttä** – pääasiallisena lähtökohtana on tilastojen relevanssi Euroopan tason päätöksenteon kannalta.
- Toinen periaateluokka koskee niiden **kustannusten arviointia**, joita yhteisön tilastojen tuottaminen aiheuttaa jäsenvaltioille, vastaajille ja Euroopan komissiolle.
- Kolmas luokka koskee virallisten tilastojen kustannustehokkuuden kannalta tärkeitä **erityiskysymyksiä**, joihin kuuluvat muun muassa tilastojen laatuun vaikuttavien eri osatekijöiden välinen kompromissi (esimerkiksi tarkkuus tai yksityiskohtaisuus ja toisaalta oikea-aikaisuus) sekä mahdollisuudet soveltaa EU:n keskeisten tarpeiden mukaan määräytyviä joustavia raportointivelvoitteita.

Näiden periaatteiden pohjalta on kehitetty yhdistetty kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen menetelmä kustannustehokkuuden arviointia varten. Menetelmä kehitettiin yhteistyössä jäsenvaltioiden tilastoviranomaisten kanssa, ja sitä testattiin tietyillä aloilla (liikennettä ja ulkomaisia osakkuus- ja tytäryhtiötä koskevat tilastot) yhteistyössä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja tilastojen käyttäjien kanssa yhteisön tasolla. Menetelmän kehittämisessä käytettiin samoja periaatteita ja menetelmiä kuin muissa vastaavissa järjestelmissä (EU:n nettomääräisten kustannusten malli tai joissakin jäsenvaltioissa standardikustannusmalli), ja kansalliset tilastoviranomaiset ovat antaneet myönteisiä arvioita testien tuloksista.

Komissio (Eurostat) ja jäsenvaltioiden kansalliset tilastoviranomaiset, joilla on yhteinen omistusoikeus kyseiseen menetelmään, ovat sopineet parantavansa menetelmää jatkuvasti, jotta kustannustehokkuutta koskevien vaatimusten hienosäädössä saadaan parhaiten aikaan tasapaino toisaalta analyysien yksinkertaisuuden ja hallittavuuden ja toisaalta yksityiskohtaisuuden ja tarkkuuden välillä.

3.2. Menetelmän varsinainen käyttöönotto

Kuten neuvosto 8. marraskuuta 2005 suositti, menetelmä sisällytetään komission tulevaan ehdotukseen monivuotisesta tilasto-ohjelmasta vuosiksi 2008–2012. Menetelmä tarjoaa yhteisen työkalun, jonka avulla voidaan tehdä jäsenneltyjä, systemaattisia ja avoimia analyysejä poliittisten valintojen perustaksi. Menetelmän ansiosta voidaan taata, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset osallistuvat aktiivisesti niiden kokonaiskustannusten arviointiin, joita aiheutuu jäsenvaltioille ja vastaajille EU:n nettomääräisten hallintokustannusten mallin periaatteiden mukaisesti samoin kuin komissiolle. Lisäksi tilastojen käyttäjät saadaan aktiivisesti mukaan arvioimaan tilastojen hyödyllisyyttä, varsinkin niiden relevanssia ja hyödyllisyyttä EU:n politiikkojen kannalta. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan kuuluviin aloihin verrattuna aloihin, joilla toimivalta on jaettu.

Yhteisön (ja kansallisen) tilastotuotannon tukeminen muodostaa vain pienen osan yrityksiin, varsinkin pk-yrityksiin, kohdistuvasta hallinnollisesta kokonaistaakasta. Taakka mielletään kuitenkin paljon raskaammaksi. Komissio tutkii edelleen yhteisön näkökulmasta, miten se voisi osallistua toimiin, joilla taakkaa kaiken kaikkiaan pyritään keventämään. Siksi ehdotetaan, että menetelmää sovelletaan jatkuvasti seuraaviin kohteisiin:

- i) uudet tilastotoimet, jotka edellyttävät vastaajilta huomattavia resursseja, ja
- ii) voimassa olevat tilastovaatimukset.

Näin tilasto-ohjelmaa voidaan asteittain tasapainottaa. Toteuttaminen edellyttää kuitenkin jäsenvaltioiden huomattavaa panostusta ottaen huomioon, että Euroopan tilastojärjestelmä on järjestetty verkostoksi ja toimii toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Jäsenvaltioiden on erityisesti toimitettava luotettavia tietoja kustannuksista, jotka liittyvät suoraan tilastojen tuottamista koskeviin yhteisön tarpeisiin.

- **Kaikissa sellaisissa uusissa tilastohankkeissa, jotka todennäköisesti aiheuttavat merkittävän lisätaakan tietojen toimittajille, varsinkin yrityksille, tehdään kustannus-hyötyanalyysi ennen toteuttamista.**
- **Kaikista seuraavaan monivuotiseen tilasto-ohjelmaan (2008–2012) kuuluvista aloista tehdään kustannus-hyötyanalyysi ennen ohjelman päättymistä.**

4. SUUNNITTELUPROSESSI

Komission tilasto-ohjelmien määrittelyyn johtavaa prosessia ollaan muuttamassa siten, että suositaan enemmän sellaisia tavoitteita, jotka pienentävät jäsenvaltioille ja vastaajille aiheutuvia kustannuksia. Ohjelmaan otetaan nyt mukaan olemassa olevien alojen suunnittelun uudelleentarkastelut, ja priorisointia painotetaan entistä voimakkaammin käyttäjien kanssa käytävissä vuotuisissa keskusteluissa. Komission sisäisten käyttäjien kanssa käytävän jatkuvan vuoropuhelun lisäksi tässä yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että toimintaan otetaan mukaan uudistettu Euroopan talous- ja sosiaalitalastoja käsittelevä neuvonantava komitea⁵, jonka olisi avustettava neuvostoa, Euroopan parlamenttia ja komissiota

⁵ COM/2006/653/Final

takaamalla, että käyttäjien vaatimukset ja tietojen toimittajille ja tuottajille syntyvät kustannukset otetaan huomioon, kun koordinoidaan yhteisön tilastotietopolitiikan keskeisiä tavoitteita ja prioriteetteja.

Jäsenvaltioiden kanssa käydään parhaillaan yhteisön tilastojen oikeudellisen peruskehyksen (varsinkin yhteisön tilastoista 17. helmikuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97⁶) tarkistamista käsitteleviä keskusteluja, jotka ovat hyvä tilaisuus kartoittaa, miten kansalliset tilastolaitokset saadaan entistä tiiviimmin mukaan tilasto-ohjelmien sisällön määrittelyyn.

- **Komissio antoi 3. marraskuuta 2006 ehdotuksen, joka koskee Euroopan talous- ja sosiaalitalastoja käsittelevän neuvoa-antavan komitean uudistamista.**
- **Yhteisön tilastojen oikeudellisen peruskehyksen tarkistuksessa selvitetään, miten kansalliset tilastolaitokset saadaan entistä tiiviimmin mukaan komission tilasto-ohjelmien sisällön määrittelyyn.**

5. PÄÄTELMÄT

Jotta Euroopan unionissa voidaan sekä kansallisella että yhteisön tasolla taata tehokas talouspolitiikan ohjaus ja päätöksenteko, tarvitaan laadukkaita tilastoja. Laadukkaita tilastoja tarvitaan myös, kun pyritään jatkuvasti noudattamaan kaikkia sääntelyn parantamista koskevia periaatteita, yksinkertaistaminen mukaan luettuna, sillä sääntelyn parantaminen on keskeistä myös vuonna 2005 käynnistetyn uuden kasvua ja työllisyyttä edistävän kumppanuuden kannalta.

Tässä komission tiedonannossa esitetyt toimet vastaavat tätä kokonaisstrategiaa, jonka tavoitteena on parantaa sääntely- ja hallintoympäristöä ja vahvistaa kilpailukykyä niin EU:n tasolla kuin jäsenvaltioissa.

Tilastojen alalla komissio katsoo, että yhteisön tilastoja on kehitettävä uusien poliittisten tarpeiden tahdissa, ja toteaa, että samalla on vähennettävä vaatimuksia sellaisissa tapauksissa, joissa tilastojen merkitys politiikan kannalta pienenee tai on vähäinen. Komissio on sitoutunut arvioimaan järjestelmällisesti uusien ja olemassa olevien vaatimusten kustannustehokkuuden ottaen huomioon ohjaavat periaatteet. Kaikkien uusien lainsäädäntöehdotusten vaikutukset ja seuraukset arvioidaan jatkossakin järjestelmällisesti, ja arviointitulokset ilmoitetaan kansallisille tilastolaitoksille. Komissio odottaa voivansa tehdä kaikissa näissä kysymyksissä tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden sekä yhteisön tilastojen lopullisten käyttäjien kanssa, sillä niiden sitoutuneisuus on tae sille, että komission tälle alalle asettamat kunnianhimoisten tavoitteet saavutetaan.

Vaatimusten ja voimavarojen tasapainottaminen ei ole mikään kertaluontoinen toimenpide. Tarvitaan jatkuvia toimia ja välineitä, joita sovelletaan tässä tärkeässä asiayhteydessä, jotta koko Euroopan tilastojärjestelmän suurempi teho ja vaikuttavuus näkyy parempina tilastoina, jotka palvelevat Euroopan unionin politiikkoja. Tässä tiedonannossa esitetyt toimet ja välineet sisältyvät tulevaan monivuotiseen yhteisön tilasto-ohjelmaan.

⁶ EYVL L 52, 22.2.1997, s. 1–7.

Yhteisön tilastojen alalla on tarpeen sitoutua yhteisesti priorisointiin, yksinkertaistamiseen ja vastaustaakan vähentämiseen, ja siksi komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa tukemaan nyt ehdotettuja toimia sekä toimien käytännön toteutusta koskevia myöhempiä aloitteita.